

FILE DE PATERIC SFANTUL MUNTE ATHOS

Traducere din limba greaca
Ierom. Evloghie Munteanu

Publicam fragmentul de mai jos din Patericul Sf. Munte Athos, pentru informatiile atat de importante privind moartea Sf. Paisie Velicicovski, cel care a reinvigorat viata monahala din Moldova si a reintrodus Rugaciunea lui Iisus in manastirile sale (care a iradiat apoi in toata Tara Romaneasca), practica uitata si parasita de monahii romani pentru o vreme. Ea a fost reintrodusa de Paisie, dupa intoarcerea lui de la Sf. Munte, unde o invatase. Amintim si reamintim celor carora le-am mai spus-o ca o manastire de calugarite americance convertite la Ortodoxie, din Arizona il are patron pe Sf. Paisie Velicicovski.

Pentru cei interesati dam adresa: St. Paisius Orthodox Monastery, P.O.Box 1075, Safford, AZ 85548.

BATRANUL IOAN (+1893)

Batranul Ioan povesteste despre viata sa:

Provin din Rusia centrala, din familie... nu-i neaparat sa fie cunoscut. Din anii tineretii l-am iubit pe Domnul meu Iisus Hristos; deoarece am vazut desertaciunea si nestatornicia acestei lumi, precum si timpul limitat al vietii pamantesti si nesfarsirea celei ceresti, am cugetat si am ajuns la urmatoarea concluzie: cel care, in aceasta viata, slujeste si lucreaza pentru Domnul, isi va mantui sufletul si va mosteni fericirea vesnica, iar cel ce pacatuieste si il manie pe Dumnezeu, oricum va sta sub pedeapsa chinurilor vesnice. De aceea m'am hotarit sa lucrez pentru El, fara a fi impiedicat de lumea cea desarta. Am parasit totul si am urmat lui Hristos din varsta foarte frageda. Mai inainte ma inchinasem pe la manastiri rusesti si la multe dintre ele auzisem de marele Staret Paisie, de nevointele sale si de turma sa cea numeroasa, stransa in jurul sau de Insusi Domnul, precum si de alti Parinti moldoveni, asa cum era, de exemplu, Staretul Onufrie. Am pornit asadar si am ajuns in Moldova in marea obste a Neamtului.

Am vazut acolo pe Staretul Paisie Velicikovski, cu chipul sau luminat, inconjurat de marea obste, care numara atunci cam o mie de ucenici. Am cazut in genunchi in fata sa si l-am rugat sa ma primeasca in randul fratimii si sa ma numere impreuna cu turma sa.

M'a primit cu dragoste. Mi-a dat chilie mi-a randuit ascultarea si duhovnicul. Parintele Paisie primea pe toti cei care veneau cu dorinta de a trai langa el, chiar daca unii dintre cei mai vechi din obste se nelinisteau, deoarece aceasta producea lipsuri. Dar el spunea totdeauna:

"Pe cel ce vine la mine nu-l voi alunga. A venit un frate, a venit si rugaciunea. Va da Domnul si cele pentru hrana lui!"

Astfel si eu, pacatosul, am inceput a vietui in turma sa, sa ma bucur de inteleptele sale invataturi si sa aflu mangaiere privindu-i pletele dalbe. Batranul Paisie pe toti ii invata, pe Toti ii mangaia, dar ii si pedepsea cu dragoste parinteasca pentru a nu strica obstea, pentru a avea ascultare desavarsita, smerenie, si pentru a-si stapani vointa. Ii invata sa-si arate unul altuia respect facand metanie, sa aiba mersul simplu, cu mainile incrucisate pe piept, capul plecat, ochii tintuiti in pamant si inima indreptata spre Dumnezeu, iar in minte, neincetat, rugaciunea lui Iisus, ca sa se aprinda in toti

dragostea cea curata. Mai mult ca orice, se straduia in sa insamanteze adanc, in fiecare, dumnezeiasca samanta – lucrare a inimii - neincetata rugaciunea lui Iisus.

Obstea Neamtului era atunci asemeni unui rai rasadit de Dumnezeu. Toti lucrau pentru Domnul, intr'un cuget, cu dragoste; era o obste desavarsita si impartea o asemenea intelegere, incat toti erau ca si cand ar fi avut un singur suflet. Toti mergeau la ascultare cu dragoste, fara a carti. Toti aflau mangaiere vazandu-l pe pastor si vorbind cu el. Viata lui era exemplu pentru toti.

Insa eu, pacatosul, nu m-am invrednicit sa primesc tunderea de la dansul; am primit numai rasa si am trait acolo doi ani. Pe cat era de smerit si bland, pe atat era si aspru; pentru cea mai mica neascultare dadea canoane aspre. Odata un frate mergea prin manastire miscandu-si neincetat mainile si intorcand capul intr'o parte si in alta. Staretul l-a vazut de la fereastră si a intrebat: "Carui Duhovnic apartine acest frate?" Indata ce i-au raspuns, l-a chemat pe duhovnic si l-a certat cu asprime:

"Cu adevarat astea-i inveti tu pe ucenicii tai? Cu purtarea lor fara de randuiala smintesc obstea. Calugar inseamna mers simplu, mainile pe piept, ochii in pamant, capul plecat, fiecaruia pe care il intalneste, sa-i faca plecaciune: Ieromonahului si monahului pana la pamant, iar celui asemenea cu el, sa-i faca inchinaciune mica. Spui ca inca nu-i calugar, dar fiecare din cei ce traiesc in manastire, fie calugarit, sau nu, este obligat sa respecte monahismul si sa urmeze exemplul celor din vechime. Pentru asta, la amandoi, si tie si ucenicului, va dau canon sa faceti timp de trei zile, metanii in trapeza, in timpul mesei, sa invete si ceilalti ca nu trebuie sa se poarte nimeni cu neoranduiala".

Deasemenea, parintele Paisie era foarte atent ca toti sa faca semnul Sfintei Cruci corect. Daca cineva se inchina fara atentie sau stramb, il pedepsea aspru si zicea intotdeauna:

"Cand cineva face stramb semnul Sfintei Cruci, aduce bucurie dracilor."

Staretul tinea ca tinuta tuturor in biserica sa fie sarbatoareasca: Mergea el insusi printre frati, luand aminte ca toti sa stea conform randuiei; cu teama sfanta, sa faca toate metaniile, in special, sfintitii slujitori ai altarului, iar citetii sa nu sara nici o metanie la Sfinte Dumnezeule, la Veniti sa ne inchinam, si la Aliluia. Slujbele, tipicul si cantarea de la Neamt erau aghiorite. Interzicea cu asprime folosirea tutunului; cine nu asculta era izgonit din manastire.

Staretul Paisie si obstea sa au trait la inceput la Manastirea Dragomirna. Dupa razboi, aceasta manastire, impreuna cu intreg tinutul Bucovinei a intrat sub stapanirea Austriei. Pentru aceasta, Staretul a parasit manastirea cu toate avutiile ei, si s'a mutat in Moldova zicand fratimii:

"Parintilor si fratilor, cine vrea sa asculte si sa-si urmeze Staretul, pe pacatosul Paisie, sa vina cu mine. Nu dau in sa nimanui binecuvantarea sa ramana in Dragomirna, caci cel ce locuieste in aceasta curte eretica, fara putinta de ocolire, va deveni el insusi eretic. Papa de la Roma cauta racnind ca un leu, pretutindenii, pe cine sa inghita. Nu lasa in liniste nici imparatia turceasca. Continuu tulbura si provoaca Sfanta Biserica a Rasaritului, si pe noi insine - prin stapanirea austriaca - ne va nimici.

Astfel a plecat cu intreaga sa turma in Moldova. Domnul Moldovei, vazandu-i ravna pentru dreapta credinta, in locul manastirii ce o avusese, i-a daruit doua: Secu, cu hramul Sfantul Ioan Botezatorul si Neamt - cu hramul Inaltarea Domnului. Sfantul Paisie, totdeauna invata pe frati sa se pazeasca de erezii si schisme, sa se supuna intru

toate hotararilor Patriarhilor Ecumenici ai Bisericii de Rasarit si sa cinsteasca pe cei care cu ravna au luptat impotriva papistasilor: Sfantul Marcu, Mitropolitul Efesului si Sfantul Patriarh al Constantinoplei - Fotie. Eu insa numai doi ani m'am bucurat de invataturile sale dulci ca mierea.

S'a auzit deodata ca Staretul este bolnav si toti s'au intristat si erau nelinistiti; toate au devenit intunecoase si triste. In curand ne-au spus sa ne adunam toti in biserica. Parintii au alergat ca vulturii, iar biserica s'a umplut peste masura. A venit si Staretul, sprijinit de doi ucenici. Fratii, vazandu-l pe cinstitul staret, cu pletele sale dalbe, s'au bucurat si s'au inchinat pana la pamant. Acesta insa a mers de-a dreptul in Sfantul Altar si a ramas acolo tot timpul slujbei. Acolo s'a impartasit cu Sfintele Taine. Dupa Apolis a mers in strana sa si a poruncit sa se apropie toti pentru a primi binecuvantare. Si-a cerut si el iertare si a mers la chilie ne mai primind pe nimeni. Dupa cateva zile, am auzit vestea cea trista, cum ca Staretul a adormit intru Domnul. Trei zile mai tarziu a fost slujba inmormantarii in Biserica Inaltarii Domnului, iar noi am ramas orfani.

.....

Doi ani mai tarziu au inceput sa se schimbe randuielile de obste puse de parintele Paisie si s'au facut tulburari; 70 de Rusi, printre care si cunoscutul staret Teodor, s'au intors in Rusia. Eu pacatosul m'am indreptat spre Sfantul Munte, cu nadejdea ca voi face sa creasca dumnezeiasca samanta rasadita inaintea mea de inteleptul Staret Paisie. Dupa o calatorie fara probleme, pe mare, am ajuns la Athos si m'am stabilit intr'o chilie din pustie, la Schitul Lacul, unde am trait aproape doi ani. Au urmat apoi vremuri tulburi, razboaie, in Sfantul Munte au navalit talharii si au inceput sa faca multe rele. Eu, nepocaitul, n'am putut indura si m'am intors pe mare, in Moldova, in obstea mea. Deoarece incercasem linistea pustniceasca, cea mai dulce decat mierea, am rugat sa mi se dea o chilie in afara manastirii. Egumenul, impreuna cu duhovnicul, voiau sa ma hirotoneasca ierodiacon. Eu insa ma temeam sa primesc aceasta pentru a nu pierde linistea iubitei mele rugaciuni. Desi i-am rugat sa ma lase la liniste, ei ma sileau sa primesc. Vazandu-le dorinta, mi-am tait un deget de la mana dreapta si de atunci m'au lasat in pace, numindu-ma Fara deget. Am inceput sa traiesc intr'o chilie izolata si sa merg numai la anumite slujbe manastiresti.